

УДК 502.131.1:[378.016:796

Цигура Г.О.

ORCID ID <http://orcid.org/0000-0002-2998-7537>

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри біологічних основ фізичного виховання, здоров'я і спорту, докторант,
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: zygura.g@ukr.net

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДО ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПИТАНЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Мета роботи: репрезентувати розроблений і адаптований для студентів факультету фізичного виховання курс «Основи сталого розвитку суспільства», вивчення якого сприятиме підготовці майбутнього учителя фізичної культури та фахівця фізичного виховання і спорту до освітньої діяльності з питань сталого розвитку.

Методологія. Роботу виконано на основі компетентнісного підходу до професійної підготовки учителя фізичної культури та фахівця фізичного виховання і спорту; використано загальнологічні методи аналізу, систематизації і узагальнення інформації.

Наукова новизна. Вперше з позицій сталого розвитку проаналізовано нормативно-правові документи, що регламентують професійну діяльність учителя фізичної культури та фахівця фізичного виховання і спорту. Вперше розроблено і запропоновано для вивчення студентами факультету фізичного виховання курс «Основи сталого розвитку суспільства», який враховує позиції Стратегії сталого розвитку України, відповідає Цілям сталого розвитку й адаптований до професійної діяльності учителя фізичної культури й фахівця фізичного виховання і спорту. Наведено компетентності щодо принципів сталого розвитку, якими будуть володіти майбутні учителі фізичної культури та фахівці фізичного виховання і спорту після вивчення запропонованого курсу.

Висновки. Нормативно-правові документи, що регламентують професійну діяльність учителя фізичної культури та фахівця фізичного виховання і спорту, містять компетентності, володіння якими дозволяє усвідомлювати і реалізовувати положення Стратегії сталого розвитку України. Для студентів факультету фізичного виховання розроблено й адаптовано курс «Основи сталого розвитку суспільства», вивчення якого сприятиме формуванню необхідних компетентностей для успішної професійної діяльності майбутнього учителя фізичної культури та фахівця фізичного виховання і спорту з питань освіти в інтересах сталого розвитку.

Перспективою подальших досліджень є структуризація і конкретизація місця компетентностей з питань сталого розвитку в загальній структурі підготовки учителя фізичної культури і фахівця фізичного виховання і спорту.

Ключові слова: сталий розвиток, освіта, учитель фізичної культури, фахівець з фізичного виховання і спорту, цілі сталого розвитку.

Постановка проблеми. Актуальність роботи. Питання освіти для сталого розвитку з'явилося на міжнародній арені ще у 1992 році (Конференція ООН з питань навколишнього середовища і розвитку, Ріо-де-Жанейро, 1992 р). Відтоді відбулося багато самітів, конференцій, Зустрічей на вищому рівні і прийнято цілий ряд документів з питань сталого розвитку і освіти для сталого розвитку [4, 27]. У Всесвітній декларації про вищу освіту для XXI ст. (Париж, 1998 р.) зазначено, що вища освіта має найважливіше значення для досягнення бажаного рівня стійкого розвитку і кожному закладу вищої освіти рекомендовано визначитись з відповідними для цього задачами [1], а у Стратегії освіти для сталого розвитку (Вільнюс, 2005р.) рекомендовано введення питань зі сталого розвитку в усі навчальні програми й освітні стандарти [8, 33]. Україна дуже повільно рухається цим шляхом. Спеціального нормативного документа про освіту для сталого розвитку в Україні й досі не існує, є лише Указ

Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020», де серед першочергових пріоритетів реалізації Стратегії є Реформа освіти [6]. У новому законі України про освіту відмічено, що метою освіти є «...підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» [5]. Тому питання підготовки молодих педагогічних кадрів до реалізації освітньої діяльності у напрямі сталого розвитку вважаємо нагальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним із документів, який визначає стратегічні напрями довгострокового розвитку України, є проект «Стратегія сталого розвитку України до 2030 року». Принциповим аспектом розробки цього документу було врахування адаптованих для нашої держави Цілей сталого розвитку [9, 3–4]. Оскільки міжнародною спільнотою освіту визнано одним із рушійних чинників сталого розвитку, то згідно Стратегії сталого розвитку України, МОН має перелік зобов'язань до 2020 року, серед яких: забезпечити здобуття усіма учнями знань і навичок щодо принципів сталого розвитку [9, 67–68]; розробити та включити до відповідних навчальних планів та програм закладів загальної середньої освіти та закладів вищої освіти модулів з проблематики, пов'язаної зі зміною клімату [9, 87]; разом з іншими міністерствами розширити площі природно-заповідного фонду [9, 89] та включити заходи із збереження, відновлення та збалансованого використання екосистем у загальнодержавні, регіональні, галузеві програми розвитку [9, 88]; створити систему протидії домашньому насильству та надання допомоги постраждалим особам [9, 104].

Очевидно, до таких змін і належної освітньої діяльності в напрямі формування компетентностей з питань сталого розвитку повинні бути готові й педагогічні кадри закладів освіти різних рівнів.

Аналізуючи освітньо-професійні програми підготовки бакалаврів і магістрів на різних факультетах Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, слід відмітити, що компетентності зі сталого розвитку можуть бути сформовані тільки у випускників спеціальності 101 Екологія. Освітні програми підготовки таких фахівців цілеспрямовано містять дисципліни: «Освіта в інтересах сталого розвитку» та «Стратегія сталого розвитку». В освітніх програмах інших спеціальностей різних факультетів формування компетентностей з питань сталого розвитку в більшості випадків не зазначено взагалі, іноді ця функція покладається на дисципліну «Екологія» (за умови її наявності) або на ряд дисциплін природничо-наукової чи соціально-гуманітарної підготовки, де позиціонується як формування компетентності природозбереження.

Мета. Репрезентувати розроблений й адаптований для студентів факультету фізичного виховання курс «Основи сталого розвитку суспільства», вивчення якого сприятиме підготовці майбутнього учителя фізичної культури та фахівця фізичного виховання і спорту до освітньої діяльності з питань сталого розвитку.

Методологія. Роботу виконано на основі компетентнісного підходу до професійної підготовки учителя фізичної культури та фахівця фізичного виховання і спорту; використано загальнологічні методи аналізу, систематизації й узагальнення інформації.

Наукова новизна. Вперше з позицій сталого розвитку проаналізовано нормативно-правові документи, що регламентують професійну діяльність учителя фізичної культури та фахівця фізичного виховання і спорту. Вперше розроблено і запропоновано для вивчення студентами факультету фізичного виховання курс «Основи сталого розвитку суспільства», який враховує позиції Стратегії сталого розвитку України, відповідає Цілям сталого розвитку й адаптований до професійної діяльності учителя фізичної культури і фахівця фізичного виховання і спорту. Наведено компетентності щодо принципів сталого розвитку, якими будуть володіти майбутні учителі фізичної культури та фахівці фізичного виховання і спорту після вивчення запропонованого курсу.

Результати дослідження. Попередньо нами проаналізовано певний перелік нормативно-правової документації, що регламентує професійну діяльність учителя фізичної культури та фахівця фізичного виховання і спорту: Закон України від 19.01.2019 р. № 2145-VIII «Про освіту»; Закон України від 03.07.2018 р. № 3808-XII «Про фізичну культуру і спорт»; Указ Президента України від 09.02.2016 р. № 42/2016 «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація»; Постанова кабінету міністрів України «Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року» від 1 березня 2017 № 115; Указ Президента України від 28 вересня 2004 року №1148 / 2004 «Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту»; Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії формування сучасної системи олімпійської підготовки на період до 2020 року» № 592-2009-р від 01.11.2013; Закон України «Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні» від 14 вересня 2000 року (зі змінами, внесеними 28.02.2018р.)

У результаті було з'ясовано, що в Україні на даний час краще підґрунтя для здійснення освітньої діяльності зі сталого розвитку є на базі закладів формальної освіти [10, 322]. Тому в цій роботі ми зупинимось на деяких положеннях навчальних програм з фізичної культури для закладів загальної середньої освіти (для 5–9 класів навчальна програма затверджена наказом МОН від 23.10.2017 № 1407;

для 10-11 класів навчальна програма розроблена відповідно до наказу № 451 МОН від 22.03.2017 р.) [3] та стандарті вищої освіти України за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [7].

Після оновлення навчальних програм для 5–9 класів та 10–11 класів з цілого ряду предметів, у їх змісті з'являються ключові компетентності й наскрізні змістові лінії, які різною мірою, залежно від предмету, відображають положення Стратегії сталого розвитку і потребують від учителя володіння відповідними знаннями і вміннями [3]. У навчальній програмі з фізичної культури вказано, що під час навчання фізичної культури:

– основними компонентами *компетентності у природничих науках і технологіях* є: розуміння гармонійної взаємодії людини і природи, сприймання екологічного довкілля як ідеального простору для реалізації фізичної активності людини, ціннісне ставлення до навколишнього середовища як до потенційного джерела здоров'я, усвідомлення важливості бережливого природокористування;

– компетентність *уміння вчитися впродовж життя* дозволяє розв'язувати проблемні завдання у сфері фізичної культури і спорту;

– компетентність *ініціативність і підприємливість* дозволить планувати і реалізовувати спортивні проекти, розвиває ініціативність, відповідальність;

– *соціальна та громадянська компетентності* розвивають толерантність, вміння нівелювати конфлікти;

– компетентність *екологічна грамотність і здорове життя* формує свідоме ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших; дотриматися правил безпечної поведінки під час різних форм фізичного виховання.

Серед змістових ліній програми є:

– «Екологічна безпека та сталий розвиток», яка «націлена на формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь»;

– «Громадянська відповідальність» сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства»;

– «Здоров'я і безпека» формує учня/ученицю як духовно, емоційно, соціально і фізично повноцінного члена суспільства, який/яка здатний/на дотримуватися здорового способу життя і формувати безпечне життєве середовище» [3].

Таким чином, оновлені програми з фізичної культури для закладів загальної середньої освіти потребують від учителя відповідно сформованих компетентностей.

У стандарті вищої освіти України за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» зазначено, що випускник повинен володіти такими загальними компетентностями, як здатність усвідомлювати цінність громадянського суспільства і необхідність його сталого розвитку, здатність розуміти закономірності розвитку фізичної культури і спорту залежно від їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та ін. Серед спеціальних компетентностей вказано здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення, що потребує врахування знань про рекреаційні ресурси та їх екологічну безпечність; здатність зміцнювати здоров'я людини не тільки шляхом використання рухової активності, а й за допомогою раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя; здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту, що зараз потребує знань з екологічного менеджменту тощо [7]. Тобто серед компетентностей випускника вказані ті, які стосуються основних положень Стратегії сталого розвитку.

Було переглянуто освітні програми, які використовуються для підготовки учителів фізичної культури та фахівців фізичного виховання і спорту в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Їх зміст і наповнення потребують ретельної перевірки щодо успішного формування у випускників компетентностей з реалізації принципів сталого розвитку.

Тому нами розроблено курс «Основи сталого розвитку суспільства», який адаптовано для студентів факультету фізичного виховання. Вивчення цього курсу дозволить майбутнім учителям фізичної культури та фахівцям фізичного виховання і спорту успішно здійснювати освітню діяльність з питань Сталого розвитку.

Метою викладання курсу «Основи сталого розвитку суспільства» є формування сучасного планетарного мислення на засадах європейської концепції Сталого розвитку та відповідних компетентностей у студентів факультету фізичного виховання для подальшої реалізації цілей сталого розвитку в їх професійній діяльності учителя, тренера, методиста.

Структура курсу «Основи сталого розвитку суспільства» об'єднує два змістові модулі: I. «Сталий розвиток: перші кроки та шлях становлення»; II. «Цілі сталого розвитку та людські цінності».

Модуль I. «Сталий розвиток: перші кроки та шлях становлення» присвячено причинам появи європейської Стратегії сталого розвитку; основним міжнародним стратегічним документам, де освіта і

спорт ініціюються як основні рушійні сили для досягнення сталого розвитку; масштабам реалізації Стратегії сталого розвитку в світі, та особливостям її реалізації в Україні, Цілям сталого розвитку; ролі учителя фізичної культури та фахівця з фізичного виховання і спорту у формуванні необхідних компетентностей покоління, яке підрастає, для досягнення цілей сталого розвитку. Розгляд тем модуля передбачає усвідомлення студентами масштабності реалізації Стратегії сталого розвитку в світі та розуміння її невідворотності.

Модуль II «Цілі сталого розвитку та людські цінності» об'єднує в собі усі три складові Сталого розвитку – економічну, екологічну і соціальну. Частина I. «Збереження ресурсів планети» стосується життєво необхідних людських цінностей. В межах цієї частини розглядаються теми: «Сучасний стан атмосфери», «Водні ресурси планети», «Земельні ресурси», «Біологічні ресурси». Висвітлюються основні закони й закономірності існування життя на планеті та питання впливу діяльності людини на стан атмосфери, гідросфери, літосфери та біорізноманіття і пов'язані з цим небезпеки для здоров'я людини й існування всього живого. Зокрема, це найбільш проблемні питання: парниковий ефект і зміна клімату, інтенсифікація природних небезпечних явищ, виснаження озонового шару, смог, кислотні опади, накопичення побутових відходів, неочищені стічні води, забруднення Світового океану, опустелювання, епідемії, радіаційна і військова небезпека; фізичне знищення, виснаження та забруднення ресурсів і, як наслідок – зниження біологічного різноманіття та загибель екосистем.

Важливим є розгляд питання впливу на стан ресурсів різних видів спорту. Як приклад, у першу чергу це стосується таких видів спорту, як: автоспорт, мотоспорт, перегони на моторних човнах. Ці види спорту активно розвиваються і дають додаткове техногенне навантаження, а за умов неналежної організації можуть мати негативний вплив на стан екосистем (забруднення атмосфери, гідросфери, верхніх шарів літосфери, зменшення біорізноманіття). Також особливої уваги заслуговують питання підготовки, організації й проведення масштабних спортивних змагань, Олімпійських ігор, результатом чого може бути знищення природних екосистем – прикладом є Олімпіада в Сочі у 2014 році [2]. Обов'язковим для розгляду є питання щодо попередження забруднення, знищення, нерационального використання усіх природних ресурсів та використання інноваційних технологій з метою їх відновлення; прийоми виживання у несприятливих екологічних умовах з найменшими втратами для здоров'я.

Розгляд Частини I. Модуля II. дозволить студентам оволодіти відповідними компетентностями ціннісного ставлення до навколишнього середовища, як до потенційного джерела здоров'я та усвідомлення важливості бережливого природокористування, які дозволять їм у своїй професійній діяльності вміти попереджати і максимально уникати негативного впливу на організм абіотичних, біотичних і антропогенних чинників; організовуючи спортивні та фізкультурно-оздоровчі заходи здійснювати природо- і ресурсозберігаючу діяльність. Це дозволить за допомогою освіти сприяти реалізації таких Цілей сталого розвитку як: 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату; 6. Чиста вода та належні санітарні умови; 14. Збереження морських ресурсів; 15. Захист та відновлення екосистем суші.

Частина 2. Модуля II. *«Досягнення гідного рівня життя» стосується економічного і соціального благополуччя людини. Розглядаючи тему «Економічні складові рівня життя» студенти знайомляться з основними критеріями, які визначають рівень життя населення та його показники у різних країнах світу і в Україні, видами соціального захисту, програмами соціального захисту в регіонах України, питаннями забезпечення продовольчої безпеки, поліпшення харчування, викорінення голоду і недоїдання, раціонального використання продуктів харчування, впливу неякісного харчування на здоров'я людини. Для студентів факультету фізичного виховання важливим буде висвітлення питань збалансованого харчування і безпеки спортивного харчування. Студенти володітимуть інформацією щодо центрів працевлаштування, порядку призначення і виплат державної соціальної допомоги, місцевих благодійних організацій та фондів. Це передбачає формування компетентностей для сприяння реалізації таких Цілей сталого розвитку, як 1. Подолання бідності; 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства, а саме: вміння надати допомогу соціально вразливим верствам населення, свідомо ставитися до споживання ресурсів, власного здоров'я та здоров'я інших. За бажанням студенти можуть бути залучені до діяльності волонтерських організацій.*

Розглядаючи тему «Соціальні складові рівня життя» студенти вивчають питання: залежності здоров'я дітей від здоров'я батьків, звертаючи увагу на різні чинники, як негативні, так і позитивні, що можуть викликати зміни генетичного матеріалу; доступності й належної якості освітніх послуг для всіх верств населення, забезпечення принципу відповідності освіти проблемам суспільного розвитку, зацікавлення дітей навчанням і орієнтування їх до навчання протягом життя; всеохоплюючої освіти в інтересах сталого розвитку; конкурентоздатності та працевлаштування майбутнього фахівця фізичного виховання і спорту, потреб ринку праці та здобуття другої освіти; дискримінації за гендерною ознакою, соціальної нерівності в українському суспільстві та світі та ін. Вивчення питань цієї теми передбачає формування компетентностей щодо здоров'язбереження, самозбережувальної

поведінки, толерантності, свідомого ставлення до власного здоров'я і здоров'я інших та використання інновацій під час надання освітніх, фізкультурно-оздоровчих чи спортивних послуг. Студенти володітимуть інформацією щодо діяльності центрів планування сім'ї, соціально-психологічної підтримки, реабілітації. Це сприятиме досягненню таких Цілей сталого розвитку: 3. Міцне здоров'я і благополуччя; 4. Якісна освіта; 5. Гендерна рівність; 8. Гідна праця та економічне зростання; 10. Скорочення нерівності.

Частина 3. Модуля II. «Досягнення рівноваги урбанізованих і природних екосистем» передбачає розгляд теми «Розвиток інфраструктури. Впровадження інноваційних технологій». Студенти знайомляться з питаннями розвитку інфраструктури міст за умов: збереження природних екосистем та їх осередків; економії природних ресурсів за рахунок використання вторинних ресурсів, зеленої енергетики, екологічно безпечних технологій, сучасних технологій утилізації сміття; обмеження використання хімічних речовин та ін. Для студентів факультету фізичного виховання також важливим є розгляд тем, які стосуються розвитку рекреаційної, спортивної, туристичної інфраструктури міст, дорожньо-транспортної інфраструктури з врахуванням потреб населення з особливими потребами. Завершується курс розглядом теми «Мир і партнерство заради сталого розвитку», де вивчаються питання соціальної згуртованості, протидії насиллю, розвитку партнерських відносин між країнами заради досягнення цілей сталого розвитку, діяльності Міжнародного олімпійського комітету та інших спортивних організацій з питань Сталого розвитку суспільства. Вивчення тем частини 3. «Досягнення рівноваги урбанізованих і природних екосистем» передбачає формування компетентностей пропаганди ресурсозбереження та екологічної поведінки, організації спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів і проектів з урахуванням правил екологічної безпеки; налагодження контактів для партнерства у професійній діяльності. Це дозволить наблизитись до реалізації Цілей: 7. Доступна та чиста енергія; 9. Промисловість, інновації та інфраструктура; 11. Сталий розвиток міст і громад; 12. Відповідальне споживання та виробництво; 16. Мир, справедливість та сильні інститути; 17. Партнерство заради сталого розвитку.

Кожна тема курсу «Основи сталого розвитку суспільства» завершується розглядом методичних питань освітньої, спортивної та просвітньої діяльності майбутнього учителя фізичної культури / фахівця фізичного виховання і спорту з відповідних питань.

Висновки. Нормативно-правові документи, що регламентують професійну діяльність учителя фізичної культури та фахівця фізичного виховання і спорту, зокрема навчальні програми з фізичної культури і стандарт вищої освіти України за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» містять компетентності, володіння якими дозволяє усвідомлювати і реалізовувати положення Стратегії сталого розвитку України.

Для студентів факультету фізичного виховання розроблено й адаптовано курс «Основи сталого розвитку суспільства», вивчення якого сприятиме формуванню необхідних компетентностей для успішної професійної діяльності майбутнього учителя фізичної культури та фахівця фізичного виховання і спорту з питань освіти в інтересах сталого розвитку.

Перспективою подальших досліджень є структуризація і конкретизація місця компетентностей з питань сталого розвитку в загальній структурі підготовки учителя фізичної культури й фахівця фізичного виховання і спорту.

References

1. Всемирная декларация о высшем образовании для XXI века: подходы и практические меры, Париж, 05.10.1998 – 09.10.1998. *Сборник документов, касающихся международных аспектов высшего образования*. СПб., 2000. рік. URL: <http://docs.cntd.ru/document/901839539> (дата звернення: 15.09.2019).
Vsemirnaya deklaratsiya o vysshem obrazovanii dlya KhKhI veka: podkhody i prakticheskiye mery. Parizh. 05.10.1998 – 09.10.1998. [World Declaration on Higher Education for the 21st Century: Approaches and Practical Measures, Paris, 10/05/1998 – 10/09/1998]. *Sbornik dokumentov. kasayushchikhsya mezhdunarodnykh aspektov vysshego obrazovaniya*. – Collection of documents relating to the international aspects of higher education. Retrieved from <http://docs.cntd.ru/document/901839539>.
2. МОК должен ответить за экологические последствия Олимпиады в Сочи. Всемирный фонд дикой природы (WWF), 2019. URL: <https://wwf.ru/resources/news/unesko/mok-dolzhen-otvetit-za-ekologicheskie-posledstviya-olimpiady-v-sochi/> (дата звернення: 15.09.2019).
МОК должен ответить за экологические последствия Олимпиады в Сочи. [The International Olympic Committee must be responsible for the environmental consequences of the Sochi Olympics]. World Wide Fund for Nature (WWF), 2019. Retrieved from: <https://wwf.ru/resources/news/unesko/mok-dolzhen-otvetit-za-ekologicheskie-posledstviya-olimpiady-v-sochi/>.

3. Освітні програми. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi> (дата звернення: 15.09.2019).
Osvitni prohramy. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. [Educational programs. Ministry of Education and Science of Ukraine]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
4. Підліснюк В., Рудик І., Кириленко В., Вишеньська І., Маслюківська О. Сталий розвиток суспільства: роль освіти. Путівник / За ред. В. Підліснюк. К.: Видавництво СПД «Ковальчук», 2005. 88 с.
Pidlisniuk, V., Rudyk, I., Kyrylenko, V., Vyshenska, I., & Masliukivska, O. (2005). Stalyi rozvytok suspilstva: rol osvity. Putivnyk [Sustainable development of society: the role of education. Guide] / ed. V. Pidlisniuk, . Kyiv, Ukraine: Vydavnytstvo SPD "Kovalchuk".
5. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 15.09.2019).
Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. № 2145-VIII. [On education: Law of Ukraine dated 05.09.2017 № 2145-VIII]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
6. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 15.09.2019).
Pro Stratehiiu staloho rozvytku "Ukraina – 2020": Ukaz Prezydenta vid 12.01.2015. № 5/2015. [On the Strategy for Sustainable Development "Ukraine 2020": Presidential Decree No. 5/2015 of 12.01.2015.]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
7. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. К.: МОН, 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/017-fizichna-kultura-i-sport-bakalavr.pdf>. (дата звернення: 15.09.2019).
Standart vyshchoi osvity Ukrainy za spetsialnistiu 017 "Fizychna kultura i sport" haluzi znan 01 "Osvita/Pedahohika" dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity. [Higher Education Standard of Ukraine for Special 017 "Physical Culture and Sports" Scientific Knowledge 01 "Education / Pedagogy" for pre-school (bachelor) higher education level]. (2019). Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/017-fizichna-kultura-i-sport-bakalavr.pdf>.
8. Стратегія ЕЭК ООН для образования в интересах устойчивого развития, Вильнюс, 17–18 марта 2005 года. Адукатар, 2005. № 2(5). С. 30-35.
Strategiya EEK OON dlya obrazovaniya v interesakh ustoychivogo razvitiya. Vilnyus. 17–18 marta 2005 goda. (2005). [UNECE Strategy for Education for Sustainable Development, Vilnius, March 17–18, 2005]. *Adukatat* – *Adukatat*, 2(5), 30–35.
9. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. Проект – 2017. [Електронний ресурс]. URL: https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf (дата звернення: 15.09.2019).
Stratehiia staloho rozvytku Ukrainy do 2030 roku. Proekt – 2017. [Ukraine's 2030 Sustainable Development Strategy. Project – 2017]. Retrieved from: https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf
10. Цигура Г. О., Чопик Р. В. Здоров'язбереження як складова сталого розвитку: можливості реалізації фахівцями фізичного виховання і спорту. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наук. праць [за ред. О. В. Тимошенка]*. К.: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Випуск 5К(113) – С. 319-323.
Tsyhura, H. O., Chopyk, R. V. (2019). Zdorov'язberezhennia yak skladova staloho rozvytku: mozhlyvosti realizatsii fakhivtsiamy fizychnoho vykhovannia i sportu. [Health preservation as a component of sustainable development: the possibilities of realization by specialists of physical education and sports]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya № 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport): zb. nauk. pr. za red. O. V. Tymoshenka.* – *Scientific journal of the National Pedagogical M. P. Dragomanov University. Series No 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works*, Ed. O. V. Tymoshenko. Kyiv: Vydavnytstvo NPU imeni M. P. Drahomanova. Issue 5 (113) 19. – S. 319-323.

Tsyhura H.

ORCID ID <http://orcid.org/0000-0002-2998-7537>
PhD in Agricultural Sciences, Associate Professor,
Department of biological basis of physical education, health and sports
Doctoral Student, T.H. Shevchenko National University "Chernihiv Colehium"
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: zygura.g@ukr.net

THE TRAINING OF PHYSICAL EDUCATION FACULTY STUDENTS FOR EDUCATIONAL ACTIVITIES ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT

The purpose of the work is to represent the course "Basics of Sustainable Development of Society" designed and adapted for students of the Physical Education Faculty, the study of which will help to prepare the future teacher of physical culture and specialist of physical education and sports for educational activity on sustainable development.

Methodology. The work was performed on the basis of a competent approach to the professional training of a physical education teacher and a specialist in physical education and sports; there were used the general methods of analysis, systematization and synthesis of information.

Scientific novelty. For the first time, the normative-legal documents regulating the professional activity of a physical education teacher and a specialist in physical education and sports were analyzed from the standpoint of sustainable development. The course "Basics of Sustainable Development of Society", which takes into account the positions of the Sustainable Development Strategy of Ukraine, corresponds to the Sustainable Development Goals has been adapted to the professional activity of physical education teacher and specialist of physical education and sports. Competences on the principles of sustainable development that future physical education teachers and physical education and sports specialists will have after studying the proposed course are outlined.

Conclusions. Regulatory documents regulating the professional activity of physical education teacher and specialist of physical education and sport contain competencies, possession of which allows to understand and implement the provisions of the Sustainable Development Strategy of Ukraine. The course "Basics of Sustainable Development of Society" has been developed and adapted for students of the Faculty of Physical Education, the study of which will contribute to the formation of the necessary competences for the successful professional activity of the future physical education teacher and specialist of physical education and sports in the field of education for sustainable development.

The prospect of further research is the structuring and concretization of the place of competences for sustainable development in the general structure of training of physical education teacher and specialist of physical education and sport.

Key words: sustainable development, education, physical culture teachers, specialists in physical education and sports, sustainable development goals.

Стаття надійшла до редакції 19.09.2019 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор С. В. Гаркуша